

Эхэ найхан нутагаа эд хамта мандуулаар!

БУРЯД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

1995
ОКТАБРЬ
25
Намарайһуулуаннохой
нарын 1
СРЕДА
гарагай 4
№202 (19295)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИИН ДОЛООН ХОНОГ

Удэдэ долоон хоногой
Сибирин гүрэнэй
эрхилхэ талаар
түрүүлэгшэнэрэй
ингэргэгдэжэ, тэрэнэй
Россин Федерациин
зөриин эрхилхэ талаар
хүтэлбэриилэгшэд
сохионо.

зууршалганууды зохёохо юм.
Республикын Правительствын
Түрүүлэгшын орлогшо А. Ч.
Нимаевагай хүтэлбэриилдэг
министерствэнүүд долоон
хоногой туршада республикын
аймагуудаар нүүдэл
комиссинуудай хүдэлмэри
эмхидхэхэ. Нютаг бүхэндэ
социально-бюджетнэ албанин
мүнгөөр хангалгын асуудал
тушаа зүбшэн хэлсэлгэ хадаа тус
хүдэлмэрийн гол зорилго болон.
Эрдэм хуралсалай министрство
октябриин 24-дэ "Шэнэ
хуралсалай түсэбүүдтэ орохо
тухай" хуралсалай хүдэлмэрийн
талаар директорнүүдэй
орлогшонорой республиканска
семинар үнгэргэбэ. Россин
арадай артист Михаил Елбоновой
бенефис октябриин 28-да
үнгэргэгдэхэнь. Залуушуудай
хэрэгүүдэй, аяншалгын,
физкультура болон спортын
талаар гүрэнэй комитедтэ
хуулин наһа гүйсоогүйшүүды
эмшэлэлгын түб байгуулаха талаар
документнүүды бэлдэгдэнэ.

27-28-да
Сибирин шэмээшэгүүдэй
үдэрнүүд республика
ингэргэгдэхэ юм.
Программа эрдэмэй
фольклорно
концертнүүд

Республикын Правительствын
Түрүүлэгшын орлогшо
Спасовай хүтэлбэриилдэг
ажалгын министрствэдэ
октябриин 23-да
промышленна комплексн
эмэрлэгшэдэй
байханска съездэе
талаар коллегийн
заседани
Экодоги болон
баялигууды
талаар Гүрэнэй
октябриин 27-до мүн
коллегийн заседани
үнгэргэжэ, Баргажанай
аймагай хамгаалха
аймар ажал ябуулгын
байхан тухай зүбшэн
Ой модоной ажалгын
мнхэрствэдэ долоон хоногой
Ой модоной ажалгынудай
хүтэлбэриилдэг хуралсалай
таргигдаха.

Республикын Правительствын
Түрүүлэгшын орлогшо А. Н.
Иванов октябриин 27-до
ошо оршын хубинэ
талаар комиссиин
заседани үнгэргэхэ.
Хүтэлбэриилдэг Ажалай
аймагай хангалгын
мнхэрство "Норильский
аймаг"
болон
"Энергострой"
гэжэ
бүлгэмүүдтэй хэлсээ
үндэһөөр
аймагшадые ажада абалгы
Экономикын
мнхэрствэдэ Холын хойто
районуудаа зөөжэ
гэр барилгын
программа
Харин
налогой
хуряан татаха
методическа

Республикын Правительствын
Түрүүлэгшын орлогшо А. П.
Табалаев октябриин 25-да
түлишөөр, дулаагаар болон
электрын элшэ хүсөөр хангалгын
асуудалнууды түргөөр шидэхэхэ
талаар правительствын
комиссиин заседани үнгэргэхэ.
Тэрэнэй хүтэлбэриилдэг Барилгын
болон архитектурын
мнхэрствэдэ октябриин 24-
дэ барилгын шэнэ нормонууд
болон дүримүүдэ нэбтэрүүлхэ
талаар зүблөөн үнгэргэгдэбэ.
Тэрэнэй хүдэлмэрийдэ захил
хэгшэдэ, барилгын эмхинүүд,
проектнэ институтууд хабаадаа.
Республикын Правительствын
Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Астапенкын
хүтэлбэриилдэг республиканска
зөбриин жасада октябриин 25-да
инвестицино
программанууды шагалгын
дүнгүүдээр комиссиин заседани
үнгэргэгдэхэ. Долоон хоногой
туршада "Ивалгын полиграфист",
"Буряткнига", "Хурамхаанай
типографи" гэхэн акционернэ
бүлгэмүүдэй акцинууды
хураалдаха талаар мүнхэнэй
аукцион үнгэргэгдэхэ.

Буряад Республикын Пре-
зидентын болон Правитель-
ствын хэлбэлэй албан.

ДЕКАБРИИН 17 - ХУНГАЛТЫН ҮДЭР БУРЯД РЕСПУБЛИКЫН ХУНГУУЛИИН КОМИССИДА

Буряад Республикын нэгэ мандатна
хунгуулин 9-дэхи округхоо Федеральна
Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын депутадта
кандидадуудаар байгша оной октябриин 22-ой
24 сар болотор 9 хүн хунгагшадай гар табилгатай
хууданууды тушаажа үрдибэ. Хамта дээрээ
21 депутадта кандидат дэбжүүлэгдээ гээд
мэдээсэһэн байгаади. Тиймэ болохолоороо 12
депутадта кандидат бүридхэлдэ абтангүй үлэбэ
гээшэ.

Улаан-Үдын Загорск тосхоной захиргаанай
зайхан Владимир Белоусов, Россин эрдэмэй
академиин байгааи ашагтайгаар ашаглаха талаар
Байгалай институтай директор Арнольд

Тулохонов, Буряад Республикын Арадай Хуралай
комитедэй түрүүлэгшэ Владимир Марков,
"Дхарма" гэжэ буддын обшынн түрүүлэгшэ
Нимажап Илюхинов, Россин эрдэм хуралсалай
академиин аспирант Владимир Прокопьев гэгшэд
эдэ үдэрнүүдтэ хунгуулин комиссида
материалнуудаа тушаанхай.

Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат
Владимир Марков хуулин ёһоор 6610 хунгагшадай
гар табилгатай хуудана суглуулха ёһотой аад, 15
мянган хунгагшадай гар табилгатай хуудана
тушааба.

С. ОЧИРОВ.

БОЛГООМЖОТОЙ, БОДОМЖОТОЙ БОЛОО

МОСКВА. Бүридхэлдэ абтан хунгуулин 43 нэгэдэлэй 25-
ниинь хуулын үдэр, октябриин 22-то документнүүдээ бэлдэжэ
тушаагаа гэжэ Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комиссиин
түрүүлэгшэ Николай Рябов хунгуулин кампаниин эхин шатын
дүнгүүды гаргаха үедөө ИТАР-ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэһэн
байна.

Хунгуулин нэгэдэлнүүдэй эмхидхэһэн гар табилгатай
хууданууды суглуулгын кампаниин үнгэргэхэ талаар шанга
дүримүүд хуулин үндэһөөр абтажа, иимэ хууданууды суглуулха
гээшэ бэлэн байгаагүй. Тийгээдшье хунгагшад өөһэдөө
болгоомжотой, бодомжотой болоо гэжэ Николай Рябов тэмдэглэбэ.
Хунгуулин зарим нэгэдэлнүүд, тэрэ тоодо "Адвокадуудай
эблэнүүд", "Мусульмануудай холбоон", "Демократическа Росси-
Сүлөө профсоюзун", "Манай ерээдүй", "Эхэ газарнай",
"Федеральна демократическа хүдэлөөн" тогтоогдоһон болзор соо
бүхы документнүүдэ тушаажа шадаагүй. Октябриин 22-то 24.00
сагта хунгуулин кампаниин тус шаты дүүргэхэ тухай хуулар
тодорхойлогдонхой гэжэ Николай Рябов тайлбарилба.

ТҮБЭЙ ЗАХИРГААНАЙ МЭДЭЭСЭЛ

Санаартанай болон шажанай
эмхинүүдэй хунгалтын урда
тээхи хүдэлмэрийдэ хабаадажа
байхан тухай хэдэ хэдэн
мэдээсэлнүүдэй олондо
мэдээсэдэг хэрэгсэлнүүдтэ
гараһан ушартай
дашарамдуулан Россин
Федерациин Буддын
шажантанай Түбэй захиргаан
ийгэжэ мэдээсэһэнэ гэбэл,
шажанай, тэрэ тоодо буддын
шажанай эмхинүүд хүсэндөө
байхан хуулин ёһоор бүхы
шатын түлөөлэгшэтэ
зургаануудта депутадта
кандидадууды дэбжүүлхэ
эрхэгүй юм. Энээнһээ
уламжалан, Россин Федерациин
ЦДУБ мүнөөнэй хунгалтын үедэ
депутадта кандидадууды
дэбжүүлэггүй, саашадашье
дэбжүүлхэ ханалгүй.

Депутадта кандидадаар
өөһэдэгдөө дэбжүүлхэнэ
санаартан Россин Федерациин
болон Буряад Республикын
эрхэтэдэй (хара хүнүүдэй)
эрхэнүүды бэелүүлэн, хубин
гуримаар хунгалтада хабаадаха
зэргэтэй.

Россин Федерациин Буддын
шажантанай Түбэй захиргаа-
най хэлбэлэй албан.

Хунгуулин 20 нэгэдэл түрүүшээр бүридхэлдэ абтажа,
хунгуулин кампанида хам оробошье, хуульшэг тээ эдэбхиэ
бууража, Түбэй хунгуулин комиссида шухала документнүүды
тушааха гэжэ оролдоошьегүй.

Николай Рябовай хэлэһэнэй ёһоор, Гүрэнэй Дүүмэдэ депутадта
кандидадууды бүридхэлдэ абалгын шата нэгэ мандатна округуудта
октябриин 27-до түгэсэхэ. Харин Түбэй хунгуулин комисси
хунгуулин нэгэдэлнүүды, блогууды бүридхэлдэ абалгы 10 үдэр
үнгэрһэн хойно гэхэ гү, али ноябриин 2-то дүүргэхэ юм.

Декабриин 17-до үнгэргэгдэхэ хунгалтада бүридхэлдэ абтан
хунгуулин нэгэдэлнүүд бултадаа хабаадаха гэжэ батаар хэлэхэнь
үшөө эргтэ гэжэ Түбэй хунгуулин комиссиин түрүүлэгшэ тэмдэглээ.
Ушар юуб гэхэдэ, хунгалтын урда тээхи кампаниин үнгэргэлгын
дүримүүды гү, али хуули ёһо хазгайруулан ба эбдэһэн
нэгэдэлнүүды, блогууды бүридхэлдэ гаргаха эрхэ Түбэй хунгуулин
комиссида олгогдодог.

(ИТАР-ТАСС)

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД!

Эбоний түрүүшын хахад жэлдэ манай
газетэ абаха талаар захил үргэлжэлхөөр.
Эдэ байгша оной декабриин 1 болотор
газетэ редакциин тогтооһон хониноймнай
50 процент хунгэлэлтэтэй байха, харин
эбоний холбооной хангалгын түлөө сэнгэй
процентын хунгэлэлтэ байгша оной
декабриин 1 болотор хүсэндөө байха. Эдэ
хунгэлэлтэнүүд 6 нараар захил хэхэдэ
үргэлэгдэнэ гээд онсолдөө.
Уншагшадтаа хонинойнгоо сэнгүүды
хураануулаар.

	Октябриин 1-нээ	ноябриин 1 болотор	
	1 нарын	3 нарын	6 нарын
Хотсдо			
хониной сэн	2840	8520	17040
почтын сэн	5150	15440	30880
Бүхыдөө:	7990	23960	47920
Пенсионернүүдтэ, инвалидуудта, олон хүүгэдтэйшүүдтэ	6730	20180	40360
Хүдөөдэ			
хониной сэн	1580	4740	9480
почтын сэн	5350	16050	32070
Бүхыдөө:	6930	20790	41550

Улаан-Үдэдэ ажаһуугшадай анхаралда!
Манай редакциин бэшгэй таһагта (3- дахи
дабхар, 52-дохи кабинет) ерээд, 15000
түхэригөөр хониноймнай захил хээ хаа,
өөһэдөө абажа байха аргатайт. Түрэл хониноо
захихаая шамдагты, хүндэтэ нүхэд!
РЕДКОЛЛЕГИ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оёдолшон
Татьяна Николаева.
С. Балдуевай фото.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ГОРОДСКОЙ, РАЙОННО СОВЕДУУДЭЙ ДЕПУТАДУУДЫЕ ҺУНГАХА ТАЛАА ҺУНГУУЛИИН ОКРУГУУД ТУХАЙ

"Буряад Республикын нютагай өөһэдэгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай хунгалта тухай" Буряад Республикын Хуулийн дэхи статьягай 1-дэхи пункттай зохилдуулан, Буряад Республикын Арадай Хуралай Совет иигэжэ тогтооно:

1. Буряад Республикын городской, районно Советүүдэй депутатуудай хунгалта үнгэргэхэ талаар хунгуулин уадаа округуудай бүридэл ба хилэнүүдые баталха гэбэл:

(Эхининь октябрийн 24-нэй дугаарта).

ЗАХААМИНАЙ РАЙОННО СОВЕТ
Холтоной хунгуулин 7-дохи округ
Түбынь - Холтонон тосхон

Хилэнь: Холтонон тосхон, Подкрипичнэ, Модонкульска, Октябрьска, Малагарска, Загородна, Таёжно, Молодёжно, Зелёно үйлсэнүүд.

Фабрична хунгуулин 8-дахи округ
Түбынь - Закаменск хото

Хилэнь: Закаменск хотын Ленинэй үйлсын 31, 33, 35, 37, 46, 48, 50, 52, 54, 78, 43, 45, 56, 56"а" гэрнүүд, Гагаринай үйлсын 21, 23 гэрнүүд, Горняцка үйлсын 127-дохи гэрнээ эсэс хүрэтэрнэ, Клубна үйлсын 3, 5, 6, 7, 8 гэрнүүд, Фабрична, Щетинкинэй, Хасурска, Заводской үйлсэнүүд, Комсомольско үйлсын 7, 9, 11, 13, 13"а" гэрнүүд, ветерануудай байшан.

Холтоной хунгуулин 9-дэхи округ
Түбынь - Закаменск хото

Хилэнь: Закаменск хотын Песчана, Пионерскэ, Набережна, Строительна, Советскэ, Лермонтовэй, 1-Заречнэ, Солнечно, Тимошенкын үйлсэнүүд, Холтоной үйлсын 25-дахи гэрнээ эсэс хүрэтэрнэ, Заречнэ үйлсэ, Юбилейнэ үйлсын 12, 12"а", 14, 14"а", 18, 20, 20"а" гэрнүүд, Песчаный переулук, Профсоюзна I, II, III, үйлсэнүүд.

Кировска хунгуулин 10-дахи округ
Түбынь - Закаменск хото

Хилэнь: Закаменск хотын Юбилейнэ үйлсын 16, 16"а" гэрнүүд, Кировэй үйлсын 1-нээ 7-дохи гэр хүрэтэр, Крупскаягай үйлсын 2, 4, 6, 7, 8, 10, 12, 14, 16, 16"а", 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22"а", 23, 24, 24"а", 26, 28 гэрнүүд, Титовой үйлсын 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 16"а" гэрнүүд, Ленинэй үйлсын 30, 32, 34, 38, 40, 42 гэрнүүд.

Түбэй хунгуулин 11-дэхи округ
Түбынь - Закаменск хото

Хилэнь: Закаменск хотын Ленинэй үйлсын 15, 18, 18"а", 13, 13"а", 21, 22, 28, 28"а" гэрнүүд, Рабочая үйлсын 1, 2, 4 гэрнүүд, Зэдын Лесной үйлсэнүүд Конституциин үйлсын 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20"а" гэрнүүд, Садово, Федотовой, 1-дэхи Нагорно, 2-дохи Нагорно үйлсэнүүд, Закаменска переулук.

Һургуулин хунгуулин 12-дохи округ
Түбынь - Закаменск хото

Хилэнь: Закаменск хотын Ленинэй үйлсын 7, 7"а", 8, 11, 11"а", 14, 14"а", 16 гэрнүүд, Юбилейнэ үйлсын 2, 6, 8, 8"а", 10, 10"а" гэрнүүд, Крупскаягай үйлсын 29, 31, 32, 34, 36 гэрнүүд, Сейсмостанциин, Стадионной гэрнүүд.

Совхозой хунгуулин 13-дахи округ
Түбынь - Закаменск хото

Хилэнь: Закаменск хотын Юбилейнэ үйлсын 4-дэхи гэр, Суворовой, Спортивная, Коммунистическэ, Бабушкинай, Горькиин, Чапаевай, Транспортна, Холтоной үйлсэнүүд, Холтоной үйлсын 1 - 24 гэрнүүд, Первомайска, Гаражна, Мостовой, Пригородно, Больнична, Совхозно, Луговой, Лумезарна, Октябрийн 50 жэлэй нэрэмжэтэ, Седлецкиин Декабристуудай, Байкальска, Полевой, Горно үйлсэнүүд, Вершинскэ переулук, Совхоз.

ИВАЛГЫН РАЙОННО СОВЕТ

Сотниковын хунгуулин 1-дэхи округ
Түбынь - Сотниково хуурин

Хилэнь: Сотниково хууринай Октябрьска, Садово, Илалтын 40 жэлэй, Тухачевскиин, Партизанска, Подгорно, Нагорно, Севернэ, Луговой, Есенинэй, Новая Набережна, Приречнэ, Тополиная, Производственнэ, Эб найрамдалай үйлсэнүүд, Тракторной үйлсын 26, 61, 62, 99 гэрнүүд, Полевой үйлсын 10, 1, 36, 17 гэрнүүд, Береговой үйлсын 1 - 20 гэрнүүд (хубийн гэрнүүд), Подгорно, Есенинэй, Новый переулук, Ошурково хуурин.

Фабрична хунгуулин 2-дохи округ
Түбынь - Сотниково хуурин

Хилэнь: Сотниково хууринай Лесной үйлсэ, Береговой үйлсын 1, 2, 3, 5 гэрнүүд (болбосон түхэлтэй гэрнүүд), Тракторной үйлсын 1, 2, 59, 24 гэрнүүд, Полевой үйлсын 2-8 гэрнүүд, Тракторной переулук.

Гүрэлбын хунгуулин 3-дахи округ
Түбынь - Гүрэлбэ хуурин

Хилэнь: Гүрэлбэ, Поселье хууринууд.

Доодо-Ивалгын хунгуулин 4-дэхи округ

Түбынь - Доодо-Ивалга хуурин
Хилэнь: Сүүжэ хуурин, Хойто-Бэе, Нуур-Селени, Доодо-Ивалга, Хубисхал хууринууд.

Түбэй хунгуулин 5-дахи округ
Түбынь - Ивалга хуурин

Хилэнь: Ивалга хууринай Молодежно, Куйбышевай үйлсэнүүд, Октябрьска үйлсын 28-60 гэрнүүд (тэгшэ тоотой тала), 41-47 гэрнүүд (тэгшэ бэшэ тоотой тала), Кировэй үйлсэ - Пионерскэ үйлсэхөө МТМ хүрэтэр, Пионерскэ (тэгшэ бэшэ тоотой тала), Партизанска үйлсын 61-75 гэрнүүд (тэгшэ бэшэ тоотой гэрнүүд), Ленинэй үйлсын 42, 31, 102, 69 гэрнүүд, Комсомольско-Пионерскэхээ Первомайска үйлсэ хүрэтэр хургуулин переулук, Насосно станциин хуурин, Табхар тосхон.

Первомайска хунгуулин 6-дахи округ
Түбынь - Ивалга хуурин

Хилэнь: Ивалга хууринай Первомайска, Ранжуровой, Эрхүүгэй, Строительна, Фабрична, Луговой, Маяковскиин, Нефтяной, Эб найрамдалай, Пушкинай, Балтахиновой, Халюутын, Ольхой, Хурамхаанай үйлсэнүүд, Восточно квартал, Ветлечебницын хуурин, Краснаярово хуурин.

Ивалгын хунгуулин 7-дохи округ
Түбынь - Ивалга хуурин

Хилэнь: Ивалга хууринай Набережна, Советскэ, Лебедевэй, Буряад Республикын 40 жэлэй, Новая үйлсэнүүд, Партизанска үйлсын 2-4 2 гэрнүүд (тэгшэ тоотой тала), 1-59 гэрнүүд (тэгшэ бэшэ тоотой тала), Пионерскэ (тэгшэ тоотой тала), Кировэй-Пионерскэхээ Набережна үйлсэ хүрэтэр, Ленинэй үйлсын 2-40 гэрнүүд (тэгшэ тоотой тала), 1-29 (тэгшэ бэшэ тоотой тала), Октябрьска үйлсын 20-26 гэрнүүд (тэгшэ тоотой тала), 1-39 гэрнүүд (тэгшэ бэшэ тоотой тала) Комсомольско-Пионерскэхээ техникум хүрэтэр, Октябрьска, Ивалгын переулугууд, Южнэ квартал.

Студенческэ хунгуулин 8-дахи округ
Түбынь - Ивалга хуурин

Хилэнь: Ивалга хууринай Юбилейнэ квартал, Лебедевэй үйлсын 3-дахи гэр (олон байратай гэр), Октябрьска үйлсын 4-дэхи гэр (олон байратай гэр), Студенческэ кварталай 1, 8 гэрнүүд, Ивалгын совхоз-техникумэй хамтын байранууд, 38-дахи СПТУ.

Каленовой хунгуулин 9-дэхи округ
Түбынь - Каленово хуурин

Хилэнь: Колобки, Ключи, Дээдэ-Ивалга, Каленово хууринууд, Шулуута тосхон.

Гильбэрын хунгуулин 10-дахи округ
Түбынь - Хурамша хуурин

Хилэнь: Кокорино, Гильбэрэ, Хурамша хууринууд, Ганзуринай хунгуулин 11-дэхи округ

Түбынь - Ганзурино хуурин

Хилэнь: Кибалино, Ганзурино хууринууд, Ганзурино станци.

Промышленна хунгуулин 12-дохи округ
Түбынь - Оронго тосхон

Хилэнь: Оронго тосхон, Оронго станци, Оронго хууринай Новая үйлсэ.

Оронгын хунгуулин 13-дахи округ
Түбынь - Оронго хуурин

Хилэнь: Оронго, Зүүн-Оронго, Баруун-Оронго.

КАБАНСКИЙ РАЙОННО СОВЕТ

Ойморой хунгуулин 1-дэхи округ
Түбынь - Оймор хуурин

Хилэнь: Заречье, Сухая, Энхэлэг, Оймор, Дубинино, Инкино, Дулаан хууринууд.

Байгал-Хударын хунгуулин 2-дохи округ
Түбынь - Байгал-Худара хуурин

Хилэнь: Байгал-Худара, Шерашиво.

Красноярска хунгуулин 3-дахи округ
Түбынь - Красный Яр хуурин

Хилэнь: Корсаково, Красный Яр, Жилино, Романово, Быково, Хаңдала хууринууд.

Шергинэй хунгуулин 4-дэхи округ
Түбынь - Шергино хуурин

Хилэнь: Шергино, Фофоново, Никольск, Трескөво, Таракановка хууринууд.

Брянска хунгуулин 5-дахи округ

Түбынь - Брянск хуурин

Хилэнь: Брянск хуурин, Селенгинск тосхон Солнечно микрорайонной 1-30 гэрнүүд, 1, 3, 4, 5 байранууд.

Селенгинскын Березово хунгуулин 6-дахи округ
Түбынь - Селенгинск тосхон

Хилэнь: Селенгинск тосхоной Березово микрорайонной 7-27 гэрнүүд, 10 площадька, Балластна Железнодорожно үйлсэ.

Селенгинскын Южна хунгуулин округ
Түбынь - Селенгинск тосхон

Хилэнь: Селенгинск тосхоной Южнэ микрорайонной 1-9, 15, 23-37 гэрнүүд.

Селенгинскын Молодежно хунгуулин 8-дахи округ
Түбынь - Селенгинск тосхон

Хилэнь: Селенгинск тосхоной Молодежно микрорайонной 3, 4, 5, 28-42 гэрнүүд, "Молодежно" 6/1, № 6/2 хамтын байранууд.

Селенгинскын Строительна хунгуулин 9-дахи округ
Түбынь - Селенгинск тосхон

Хилэнь: Селенгинска тосхоной Березово микрорайонной 20, 43, 44, 45 гэрнүүд, Солнечно микрорайонной 2-14 гэрнүүд, Комсомольско үйлсэнүүд, Нефтебазын гэрнүүд.

Селенгинскын Түбэй хунгуулин 10-дахи округ
Түбынь - Селенгинск тосхон

Хилэнь: Селенгинск тосхоной Южнэ микрорайонной 10, 12, 13, 14 гэрнүүд, 16-22 гэрнүүд, Медучилищнэ хамтын байранууд, Городской больница, 20 квартал, Завилуйка, Замельница хуурин (Модонкульска тосхон), Дачна микрорайон).

Еланска хунгуулин 11-дэхи округ
Түбынь - Елань хуурин

Хилэнь: Береговой, Нюки, Елань хууринууд, Мелиораторнуудай хууринай Мартын 8-най, Кошурниковой, Майнэ Ленинэй, Гагаринай үйлсэнүүд, Энергетигүүдэй перуулук IV квартал.

Кабанскын Түбэй хунгуулин 12-дохи округ
Түбынь - Кабанск хуурин

Хилэнь: Кабанск хууринай Кировэй, Советскэ, Истоминной, Байкальска, Совхозно, Партизанска Красноармейскэ, Кооперативна, Эдир Коммунистическэ үйлсэнүүд, Октябрьска үйлсын 2-72 гэрнүүд, Чувашский Фоменкиин, Маяковскиин, Заречнэ, Спортивная, Набережна, Заводской үйлсэнүүд, Больнична, Мартыновой, Заводской переулук IV квартал, III квартал.

Кабанскын Октябрьска хунгуулин 13-дахи округ
Түбынь - Кабанск хуурин

Хилэнь: Колесово хуурин, Кабанск хууриин Селенгинскэ, Полевой, Молодежно, Солнечно үйлсэнүүд, Октябрьска үйлсын 73-дахи гэр хүрэтэр, Бабушкинай, Хахаловай, Луговой, Строительна, Ново-Строительна үйлсэнүүд, Полиграфическэ хууринуудай, Октябрьска переулугууд, II квартал.

Твороговой хунгуулин 14-дэхи округ
Түбынь - Творогово хуурин

Хилэнь: Творогово, Шигаево, Степной Дворец, Мурзинё хууринууд, Борки тосхон, Ранжуровой

Каменскын Заречнэ хунгуулин 15-дахи округ
Түбынь - Каменск тосхон

Хилэнь: Тимлюй хуурин, Тимлюй МТФ, Каменск тосхоной Молодежно микрорайон.

Каменскын Түбэй хунгуулин 16-дахи округ
Түбынь - Каменск тосхон

Хилэнь: Каменск тосхоной Лазогой, Красноармейскэ, Некрасовой, Пионерскэ, Луговой үйлсэнүүд, Прибайкальска үйлсын 14-34 гэрнүүд, Советскэ үйлсын 1-15 гэрнүүд, Садово үйлсэ, Кировэй 1-14 гэрнүүд, хургуулин, Комсомольско, Подгорно, Лесной, Пушкинай үйлсэнүүд, Сухомлинай үйлсын 1-7 гэрнүүд, Рабочая үйлсэ болон Октябрьска - Кировэй хүрэтэр, Трудовой, Набережна, хургуулин, Кобылкинай үйлсэнүүд, 1, 4-8 кварталнууд, Песчаный переулук.

Каменскын Посельско хунгуулин 17-дохи округ
Түбынь - Каменск тосхон

Хилэнь: Каменск тосхоной Советскэ үйлсэнүүд, 4, 6 гэрнүүд, Прибайкальска үйлсын 2-16, 20 гэрнүүд, Кировэй үйлсын 22-30 гэрнүүд, Сухомлинай Октябрьска 47-67, Рабочая 67-85, Почтово переулук квартал, Горно тосхон, Тимлюй станци.

Посельско хунгуулин 18-дахи округ
Түбынь - Посельское хуурин

Хилэнь: Посельское, Большая Речка, Мелиораторнууд, Посельская станци, 19-дэхи блок-пункт.

Танхойн хунгуулин 19-дэхи округ
Түбынь - Танхой тосхон

Хилэнь: Танхой, Ключевка, Прибой, Речка тосхонууд, Мишиха, Переменная, Кедрово, станцинууд.

Хайгтын станцинон хунгуулин 20-дохи округ
Түбьнь - Выдрино станци
 Хилэнь: Выдрино тосхой Коммунистическэ, Комсомольско, Студенческэ, Солнечно, Советскэ, 8-най, Октябрьскэ, Комсомольско, Тельная, Спортивна үйлсэнүүд, Мамай, Речка тосхонууд, Выдрино станци.

Выдрино тосхойн хунгуулин 21-дэхи округ
Түбьнь - Выдрино тосхон
 Хилэнь: Выдрино тосхон (20-дохи округой үйлсэнүүдээ гадна).

Бабушкинай Түмэр замай хунгуулин 22-дохи округ
Түбьнь - Бабушкин хото
 Хилэнь: Бабушкин хотын Октябрьскэ үйлсэ, Комсомольско 25-35, 46-47 "а"-наа эсэс хүрэтэр, Рабочей (тэгшэ бэшэ тоотой тала), Вокзальна 24-дэхи округ.

Бабушкинай Городской хунгуулин 23-дахи округ
Түбьнь - Бабушкин хото
 Хилэнь: Бабушкин хотын Вокзальна 1-22, Комсомольско 23, Федотовой (тэгшэ тоотой тала), 25-дэхи округ, Боярский, Гремячий, Тельная, Труриха, Сухой Ручей полустаногууд.

ХЭЖЭНГЫН РАЙОННО СОВЕТ
Хэжэнгын хунгуулин 1-дэхи округ
Түбьнь - Эдэрмэг хуурин
 Хилэнь: Леоновко, Эдэрмэг, Хөөрхэ хууринууд, Новокижингинскын хүдөөгэй хунгуулин 2-дэхи округ.

Түбьнь - Новокижингинск тосхон
 Хилэнь: Новокижингинск тосхойн Эб Рамадалай, Сиротиной, Новая, Заречнэ, Яковско, Октябрьскэ, Нагорно, Лесной, Речной, Рабочей үйлсэнүүд, Микрорайонной 35, 37, 38 үйлсэнүүд, хамтын байра.

Новокижингинск тосхойн хунгуулин 3-дахи округ
Түбьнь - Новокижингинск тосхон
 Хилэнь: Новокижингинск тосхойн Микрорайонной 1-34, 36 гэрнүүд.

Хайгтын хунгуулин 4-дэхи округ
Түбьнь - Хэжэнгэ хуурин
 Хилэнь: Хэжэнгэ хууринай Советскэ, Слободской, Клубна, Колхозно, Ключевой, Рабочей, Коммунальна, Береговой үйлсэнүүд, Мамай хуурин.

Хэжэнгэ хунгуулин 5-дахи округ
Түбьнь - Хэжэнгэ хуурин
 Хилэнь: Хэжэнгэ хууринай Степной, Полевой, Мухар-Шэбэрэй хунгуулин, Калининай, Ямполовай, Найрамдалай, Комсомольско, Хэжэнгын, Коммунистическэ, Рабочей, Жанаевай, Намсараевай үйлсэнүүд, Первомайскэ - Трактова үйлсэ хүрэтэр.

Хэжэнгэ хунгуулин 6-дахи округ
Түбьнь - Хэжэнгэ хуурин
 Хилэнь: Хэжэнгэ хууринай Советскэ, Бригадна, Намсараевай, Рабочая-Трактовой үйлсэ эсэс хүрэтэр, "Баянгол" микрорайон, МПМК, ХДСУ, Мамай хуурин.

Коммунистическэ хунгуулин 7-дохи округ
Түбьнь - Хэжэнгэ хуурин
 Хилэнь: Хэжэнгэ хууринай Нефтяной, Эб Рамадалай, Гагаринай, Комсомольско, Хэжэнгын, Коммунистическэ үйлсэнүүд, Жанаевай-Трактова үйлсэ эсэс хүрэтэр, Трактова үйлсэ, Красный Яр хуурин.

Худанай хунгуулин 8-дахи округ
Түбьнь - Ородой-Адаг хуурин
 Хилэнь: Ород, Худанай-Үртөө, Ородой-Адаг хууринууд.

Сулхарын хунгуулин 9-дэхи округ
Түбьнь - Сулхара тосхон
 Хилэнь: Сулхара тосхон.

Худанай хунгуулин 10-дахи округ
Түбьнь - Үлзытэ хуурин
 Хилэнь: Иннокентьевскэ, Үлзытэ, Могсохон хууринууд.

Худанай хунгуулин 11-дэхи округ
Түбьнь - Чисаан хуурин
 Хилэнь: Михайловка, Чисаан, Булаг хууринууд.

Заганагын хунгуулин 12-дохи округ
Түбьнь - Заганагата хуурин
 Хилэнь: Заганагата, Хүлхисөөн хууринууд.

Хүртэй хунгуулин 13-дахи округ
Түбьнь - Хүртэй тосхон
 Хилэнь: Хүртэй тосхон.

ХУРАМХААНАЙ РАЙОННО СОВЕТ
Хурамхаанай хунгуулин 1-дэхи округ
Түбьнь - Хурамхаан хуурин
 Хилэнь: Хурамхаан хууринай Набережна үйлсэ, Комсомольско үйлсын 45, 64-нөө эсэс хүрэтэр, Рабочей, Үлзытэ, Томогто хууринууд.

Хурамхаанай хунгуулин 2-дохи округ

Түбьнь - Хурамхаан хуурин
 Хилэнь: Хурамхаан хууринай Косперативна, Ленинэй үйлсэнүүд, Коммунальна 1, 2-нөө 43, 62 хүрэтэр, Племфермын хуурин (заямха)

Советскэ хунгуулин 3-дахи округ
Түбьнь Хурамхаан хуурин
 Хилэнь: Хурамхаан хууринай Советскэ, Первомайскэ, Мэргэжэлтэдэй, Совхозно үйлсэнүүд

Комсомольско хунгуулин 4-дэхи округ
Түбьнь - Хурамхаан хуурин
 Хилэнь: Хурамхаан хууринай Комсомольско, Очировай, Будаинай үйлсэнүүд.

Балдаковско хунгуулин 5-дахи округ
Түбьнь - Хурамхаан хуурин
 Хилэнь: Хурамхаан хууринай Балдаковой, Рабочая, Юбилейнэ үйлсэнүүд.

Подгорно хунгуулин 6-дахи округ
Түбьнь - Хурамхаан хуурин
 Хилэнь: Хурамхаан хууринай Подгорно, Санаторно, Энгузиастнуудай, Новосёлнуудай, Воднигуудай, Молодёжно, Барилгашадай, Сосново, Мелиораторнуудай, Профсоюзна, Степной, хургуулин, Таёжно, Октябрьскэ үйлсэнүүд.

Барханай хунгуулин 7-дохи округ
Түбьнь - Бархан хуурин
 Хилэнь: Бархан, (Комсомольско үйлсэ гадна), Хонхино, Галгатай, Арбан хууринууд

Элхэнэй хунгуулин 8-дахи округ
Түбьнь - Элхэн хуурин
 Хилэнь: Элхэн, Харгана, Бархан хууринууд, Бархан хууринай Комсомольско үйлсэ.

Сахалин хунгуулин 9-дэхи округ
Түбьнь - Сахали хуурин
 Хилэнь: Сахали хуурин, Шаманка тосхон.

Дэрээнэй хунгуулин 10-дахи округ
Түбьнь Алла хуурин
 Хилэнь: Алла хуурин.

Уланхаанай хунгуулин 11-дэхи округ
Түбьнь - Уланхаан хуурин
 Хилэнь: Уланхаан, Хүшэгээр, Нама, Тааза, Этхитэ, Ягдаг хууринууд.

Лесной хунгуулин 12-дохи округ
Түбьнь - Майский тосхон
 Хилэнь: Майский тосхойн Новая, Комсомольско, Юбилейнэ, Комаровой, Лесной үйлсэнүүд.

Набережна хунгуулин 13-дахи округ
Түбьнь - Майский тосхон
 Хилэнь: Майский тосхойн Набережна, Первомайскэ, Ленинэй, Советскэ, хургуулин, Производственно үйлсэнүүд.

Гааргын хунгуулин 14-дэхи округ
Түбьнь - Арзгун хуурин
 Хилэнь: Арзгун, Гаарга, Түнгэн, Угнасай хууринууд, Гааргын курорт.

Аргатын хунгуулин 15-дахи округ
Түбьнь - Аргата хуурин
 Хилэнь: Будаинай, Дамбаевай, Хэшэгтуевай, Советскэ, Цыбиковэй, Комсомольско үйлсэнүүд (Аргата хууринай), Дээдэ-Аргата хуурин.

Хара-Модоной хунгуулин 16-дахи округ
Түбьнь - Аргата хуурин
 Хилэнь: Мостовой, Ухиновай, Молодёжно үйлсэнүүд (Аргата хууринай) Булаг, Хара-Модон хууринууд.

Могойтын хунгуулин 17-дохи округ
Түбьнь - Могойто хуурин
 Хилэнь: Могойто хуурин

ХЯАГТЫН РАЙОННО СОВЕТ
Шара-Голой хунгуулин 1-дэхи округ
Түбьнь - Шара-Гол хуурин
 Хилэнь: Бага-Хүдэри, Улаада, Дунгы, Шара-Гол, Хутор, Анагустай, Дунгын-Адаг, Сагаан-Шулуутай.

Хүдэрийн хунгуулин 2-дохи округ
Түбьнь - Хүдэри-Сомон хуурин
 Хилэнь: Хүдэри-Сомон, Первомайское, Хамнигадай, Семеновка, Ара-Алцагат хууринууд

Ехэ-Хүдэрийн хунгуулин 3-дахи округ
Түбьнь - Октябрьский хуурин
 Хилэнь: Ехэ-Хүдэри хуурин, Октябрьский тосхон, Энхэ-Тала, Холой хууринууд.

Тамирай хунгуулин 4-дэхи округ
Түбьнь - Тамир хуурин
 Хилэнь: Тамир, Шаазгай, Үбэр-Хэрэтэ, Ивановка, Үнгэрхы, Полканово, Мөөрөөшэ.

Хираанай-Адагай хунгуулин 5-дахи округ
Түбьнь - Хираанай-Адаг хуурин
 Хилэнь: Хираанай-Адаг, Хираан, Дүрөөн хууринууд, Хираан курорт, Сүхэ тосхонууд, Бүрдэн хуурин.

Ехэ-Нугын хунгуулин 6-дахи округ
Түбьнь - Ехэ-Нуга хуурин
 Хилэнь: Новодесятниково хуурин, Суджа тосхон, Ехэ-Нуга, Харгаата, Мөөрөөшэ, Хилганата хууринууд.

Хяагтын-Адагай хунгуулин 7-дохи округ
Түбьнь - Хяагтын-Адаг

Хилэнь: Хяагтын-Адаг, Калинишна, Сүбэгтэ хууринууд.

Харанхы хунгуулин 8-дахи округ
Түбьнь - Харанхы тосхон
 Хилэнь: Харанхы тосхон

Наушкинскэ хунгуулин 9-дэхи округ
Түбьнь - Наушки тосхон
 Хилэнь: Наушки тосхон (Железнодорожно болон Мясокомбинатскэ үйлсэнүүд орохогүй).

Нагорно хунгуулин 10-дахи округ
Түбьнь - Наушки тосхон
 Хилэнь: Наушки тосхойн Нагорно хубинь ба Железнодорожно, Мясокомбинатскэ үйлсэнүүд.

Погранична хунгуулин 11-дэхи округ
Түбьнь - Хяагта хото
 Хилэнь: Хяагта хотын Ленинэй (хүүргэһээ хойшоо эсэс хүрэтэрнэ), Пролетарскэ, Баргажанай, Ждановай, Чикойскэ, Мутавкинагай, Севернэ, Сосново, Солнечно, Алтайскэ, ЦРБ, Верхнеудинскэ (Кяхтинка голшоо баруун тээшээ), Кяхтинскэ, Юбилейнэ, Заречнэ үйлсэнүүд, Пивзаводой тосхон.

Ленинскэ хунгуулин 12-дохи округ
Түбьнь - Хяагта хото
 Хилэнь: Хяагта хотын Крупскаягай (Соснинай үйлсэһөө эсэс хүрэтэр), Цыпыловэй, Комсомольско, Кировэй, Прянишниковай, Пржевальскийн, Свердловэй, Профсоюзна, Бестужевай (Кяхтинка голшоо баруун тээшээ эсэс хүрэтэрнэ), Обручевой, Назимовай (Кяхтинка голшоо баруун тээшээ), Потанинай, Ленинэй болон Погранична үйлсэнүүд (хүүргэһээ Пролетарскэ үйлсэ хүрэтэр), Песчана, Нагорно переулогууд.

Советскэ хунгуулин 13-дахи округ
Түбьнь - Хяагта хото
 Хилэнь: Хяагта хотын Ленинэй (хүүргэһээ урагшаа), Пионерскэ, Рабочая, Первомайскэ, Южная, Мичуринай, Октябрийн революциин, Рагозиной, Советскэ, Степан Разинай, Каландаришвилиин, Владивостокско, Сергей Лазогой, Крупскаягай, Шихановай, Старчагай, Цыбиктаровай, Серовой, Майскэ үйлсэнүүд.

Хяагтын хунгуулин 14-дэхи округ
Түбьнь - Хяагта хото
 Хилэнь: Хяагта хотын Иркутскэ, Читинскэ, Парижскэ Коммунын, Козловой, Батуринай, Петровой, Соснинай үйлсэнүүд, Школьно переулок, Лесной, Дыннигэй, Рукавишниковай, Калининай, Ранжуровай, Рокосовскийн, Бекетовэй, Банзаровай, Горно Зелентуйскэ, Шилкинэй, Акшинскэ, Бестужевай (Кяхтинка голшоо зүүн тээшээ эсэс хүрэтэрнэ), Обручевой, Назимовай, Верхнеудинскэ (Кяхтинка голшоо зүүлжээ) үйлсэнүүд, хамбарийн ажахы.

Слободско хунгуулин 15-дахи округ
Түбьнь - Хяагта хото
 Хилэнь: Слобода тосхон, сэрэгэй городок № 1 (хилын харуулай отряд).

Лесной хунгуулин 16-дахи округ
Түбьнь - Хяагта хото
 Хилэнь: Хяагта хотын "Ж" площадька, Боото тосхон.

Майскэ хунгуулин 17-дохи округ
Түбьнь: Хяагта хото
 Хилэнь: Майскэ тосхон, сэрэгэй городок № 1 (хилын харуулай отрядгүй).

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ РАЙОННО СОВЕТ
Заречнэ хунгуулин 1-дэхи округ
Түбьнь - Мухар-Шэбэр хуурин
 Хилэнь: Мухар-Шэбэр хууринай Смолиной, Заречнэ, Медигүүдэй, Школьно, Ветерануудай, Спортивна, Гагаринай, Зелёная, Илалтын 30 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Советскэ, Нагорно, Октябрьскэ, Молодёжно, Энергетигүүдэй, Пришкольно, Солнечно үйлсэнүүд, Смолиной переулок, Подсобка гэжэ газартахи "Коммунизм" колхозой фермэ.

Колхозно хунгуулин 2-дохи округ
Түбьнь—Мухар-Шэбэр хуурин
 Хилэнь: Мухар-Шэбэр хууринай Чкаловай, Горькийн, Ленинэй—1,2-нөө 105 хүрэтэр, 114 гэрнүүд, Коммунизмын, Коммунальна, Колхозно, Подгорно, Производственно, Пионерскэ, Трактова үйлсэнүүд, Чкаловай, ДЭУ-гэй, Коммунальна, Производственно переулогууд, Пионерскэ үйлсэдэхи хамтын байра.

Мухар-Шэбэрэй хунгуулин 3-дахи округ
Түбьнь—Мухар-Шэбэр хуурин
 Хилэнь: Мухар-Шэбэр хууринай Ленинэй үйлсын 116,107-дохи гэрнүүд, Пролетарскэ, Береговой, Рабочая, Горовая, Новая, Полевой, Доржиевай, Комсомольско, Юбилейнэ, Набережна үйлсэнүүд, Алтечнэ, Новый, Доржиевай переулогууд, тоһоной заводой гэрнүүд, больница.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

Уншагшад зүбшэнэ, дурадхана, шүүмэрсэлнэ

ЭХЭ, ЭСЭГЫН НУРГААЛ НҮЛӨӨТЭЙ

Манай "Улаалзай" гэнэн хүүгэдэй саад буряад программаар үхибүүдые хүмүүжүүлнэ. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ехэнхидээ буряад хэлэн дээрэ үнгэргэгдэнэ.

Буряад бүлын хүмүүжүүлгэ үни сагһаа баян дэлгэр байганиинь мэдээжэ. Тиибэшье энэ хэрэг манай эрдэмтэдэй зүгһөө үшөө нулаар шэнжэлэгдэнэ, газетнуудтэ үсөөн бэшэгдэнэ, радио телевидени ханалаа табиангуй. Үхибүүдтэ эхэ, эсэгын нургаал бүлэ соо аймагтар ехэ нүдөөтэй. Эсэгэ хүнэй ажал хэрэгүүдые дүрбэн тэгшээр хүбүүдтэ мэдүүлхын түлөө оролдонбди. Һайн һайхан эсэгын жэшээнүүдые алишье талаһаань

магтахата, үхибүүдтэ тон ойлгосотой нургаал болоно.

Нютагайнгаа зөөлэн абари зантай эхэнүүд тухай хөөрөө дэлгээнэбди. Эхэ хүн гэрэй гуламта, зула шэнги, унтаршагүйгөөр бадаржа байха ёһотой гэжэ нурганабди. Шадамар эхын үхибүүд хурахадаа, ажалахадаашье шадамарнууд, ходооо ариг сэбэрээр хубсаһаяа абажа ябадагыень тэмдэглэнэбди.

Саадта ябадаг үхибүүдэй гэр бүлэтэй нягта холбоотой болохоёо үдэрһөө үдэртэ оролдонбди. Хүбүүнэй гү, али басаганай эсэгэ, эхын абари заншалы мэдэхые бүлэ бүхэнэй арга боломжыень ойлгохые тэдэнэрэй байра байдалтай

танилсанабди. Хүмүүжүүлэгшэд О. Д. Доржиева, А. Ж. Будаева, С. Ц. Галсанова, Б. Ц. Цырендоржиева, Б. П. Доржиева гэгшэд ехэ наһатаниие, аха, эгэшээ хүндэлхэ буряад ёһо заншалнууды, үндэһэн хэлыень ойлгосотой тодоор заажа үгэнэд. Гансал буряад хэлэн дээрэ хүүгэдые нурган хүмүүжүүлхэдэ хэрэгтэй ном, пособи хомор. Тиихэдэ ород хэлэн дээрэ гоёор шэмэглэгдэнхэй үхибүүдэй һанаае татаманууд, плакатууд, пособиууд дүүрэн гэшэ.

"Буряад үнэн" газетэ саадтаа абанабди. Теэд үхибүүдтэ дуратай зурагууд, жаахан шүлэгүүд, дуунууд, таабаринууд,

хадуужа абамаар онтохонууд газетэдэ олоор гарадаг болоһой гэжэ хүсэнэб.

Манай саадта ехэнхидээ Оронго колхозой ажалшадтай үхибүүд хүмүүжүүлэгдэнэ. Үхибүүдэй түрэлхид хэдэн һараар салингаа абанагуй. Энэ ушарые хараадаа абажа, колхозой правлени мүнөөдээрэ 4000 түхэригэй хүнгэлэлтэтэй түлбэри тогтоогоо.

Саадтаманай колхозой зүгһөө эдэе хоолой зүйлнүүд таһалдангуй үгтэнэ. Түлишэ болон бусад элдэб гаргашануудые колхознай бэе дээрэе даажа абанхай.

ДУЛАГАР ХИШКТИУЕВА,
Оронгын хүүгэдэй саадые даагша.

ОЙНЬ БАЯРААР

Бэшүүрэй аймагай райпотребсоюз байгуулагдаһаар 60 жэлэйнгээ ойн баярые байгша оной намар тэмдэглэнэ. Аймагай эд хэрэглэгшэдэй хэрэглэмжые хангалгын таһагта мүнөө үедэ олон эрхим мэргэжэлтэд, ажалша бэрхэ хүнүүд хүдэлнэ.

Бэшүүрэй аймагай түб һууриной эдэе хоолой зүйлнүүдэй магазинда наймаашадай эбтэй эетэй коллектив хүдэлдэг. Мүнөө бүхы юумэнэй үнэтэй болоһон, юрын зоной үгыржэ байһан сагта хүдөөдэ наймаашанаар хүдэлхэнь хүнгэн бэшэ даа. Тиигэбэшье наймаашад Елена Тороева, Галина Зоркольева, Лида Перелыгина, Ольга Павлова, Наталья Иванова, Татьяна Куприянова гэгшэд мэргэжэл шадабарияа дээшлүүлхые оролдодог, эд хэрэглэгшэдэй хэрэглэмжые гүйсэд хангаха талаар арга хургаяа бэдэржэ, зондо хэрэгтэй зүйлнүүдтэ захил хэдэг юм. Үдэр бүрийн хэрэглэмжын эдэе хоолой зүйлнүүдээр, — даһан, саахар, гурил, сай гэхэ мэтээр— худалдан абагшадые таһалгаряагүй хангахын тула оролдодог.

Аймагай райпотребсоюзай ойн баяраар тэдэнэрые амаршалаад, ажалдань амжалта хүсэнэбди!

В. ПОПОВА,
Л. ТКАЧЕВА
болон бусад.

Дэлгүүрэй харилсаануудай үедэ өөрынгөө талые зүбөөр, шүүмжэлхы ёһоор хаража, бүхы ажал хэрэгүүдээ хэхэ, эмхидхэхэ болонобди. Манай райной Хүйтэнэй худалдаа наймаанай ажахын тоосооной магазиной хүдэлмэрилэгшэд, хүршэ Ехэ Куналейн магазиной туйлаһан амжалта тухай хэлэхэ хүсэлэнтэй һэм. Манай хүршэнэр эд бараа, эдэе хоолой зүйлнүүдые тосхойнгоо хүн зондо наймаалхын тула элдэб эд үгэдэг һайн нүхэдтэй болонхой юм. Бидэнэршые эдэнэрэй дүй дүршэл дуурьян абажа, хүн зондо хэрэгтэй бараа асаржа, хямда сэнтэйгээр наймаалдаг болонхойбди. Худалдаа наймаанай баазануудтай, фермернүүдтэй, хүн зондо хэрэгтэй эдэе хоол үйлдэбэрилдэг предриятинуудтай хэлсээ хэжэ, һайн харилсаа, холбоотой боложо шадаабди. Энэ талаар оролдолго гаргашанай ашаар манай магазин үнгэрөөд байһан 8 һарын туршада 776 миллион түхэригэй эд, эдэе хоол наймаалаа. Энэмнай саг соогоо салин хүлһээ абадаггүй, багаар мүнгэ абадаг хүдөөдэ туйлагдаһан түрүүшымнай амжалта болон гэшэлэ. Тиихэдэ Улаан-Үдын кондитерска, макарон гаргадаг фабрикануудтай, "Контакт" "Юспан" фирмэнүүдтэй тааруу хэлсээ баталжа, нютагайнгаа хүн зоние ханганабди. Мүнөө магазинымнай тагууд дээрэ макарон, лапша, олон зүйлэй хүрпээ, сай, даһан, саахар, мяхан, мяханай элдэб консервэнүүд элбэг. Эдэ бүхы эдэе хоолой зүйлнүүд городойхидо орходоо хямда сэнтэйгээр наймаалагдана. Энээнһээ гадна эд бараанай, ажаһуудалай бусад хэрэгсэлнүүдые элбэгээр асаржа, нютагайнгаа хүн зоние хангажа байдаг

НЮТАГТАА ХҮНДЭТЭЙ БОЛООБДИ

болообди. Эдэ бүгэдые ойлгоһон зон манай магазинда орожо, хэрэгтэйгээ абадаг болоо. Эдэ бүгэдэдэ манай худалдаа наймаанай предриятиниин хүтэлбэрилэгшэ З. Е. Павловагай хубитань ехэ юм. Тиихэдэ худалдаанда асаарагдаһан зүйлнүүдээ гансашье манай магазинда наймаалдаг бэшэ, харин дүтэ шадарай бусад магнинуудта, һуурин тосхонуудта абаашажа наймаалнабди. Эндэ жолоошон П. Г. Павловай хубитань ехэ юм. Петр Григорьевич малшадай байдаг газарнуудта ямар хэрэгсэлнүүдэй дуталдадагые һайн мэдэхэ хадаа бидэнэртээ туһалхые оролдодог хүн юм.

Үнгэрөөд байһан үе соо манай наймаалагшад урдахи зорилгоёо дүүргэхын хойноһоо оролдоно. Нэрлэбэл, Николаевск тосхойн магазиinie даагша, "Эд хэрэглэгшэдэй эрхим наймаалагша" гэнэн тэмдэгээр шагнагдаһан Г. Н. Белобородова, сугтаа хүдэлдэг наймаалагша М. Я. Старикова, мүн Надеино тосхойн магазиinie даагша Е. Н. Трифонова гэгшэдэй хубитань ехэ юм.

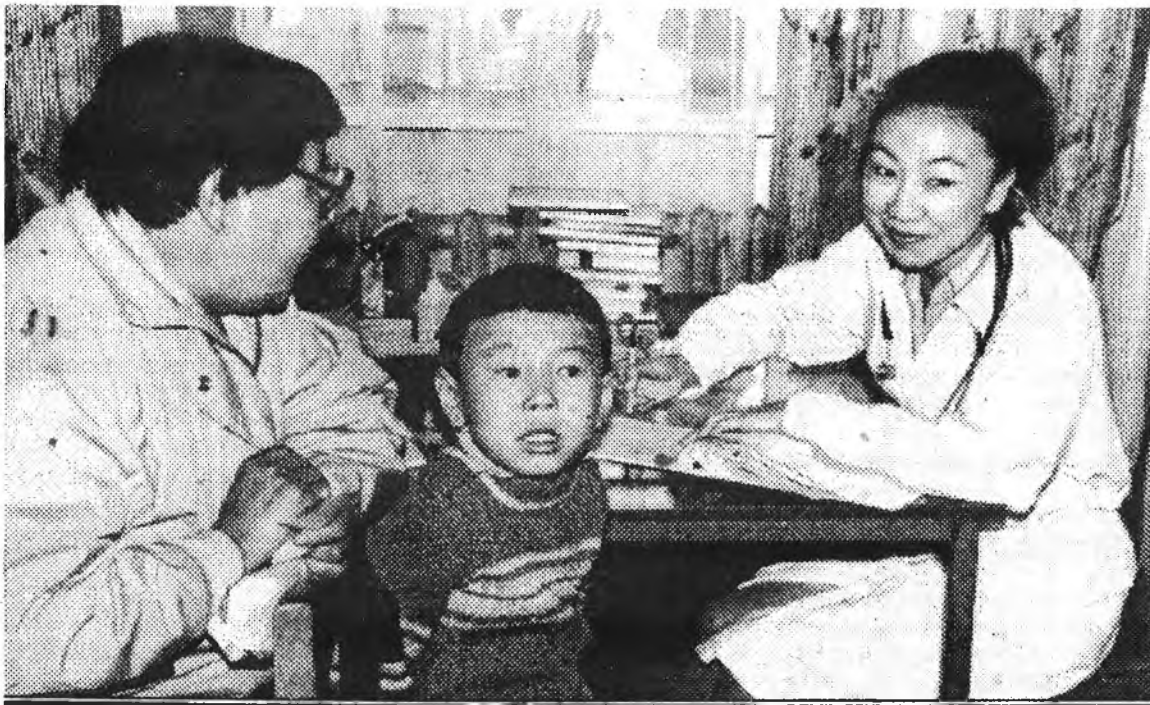
А. КРАВЦОВА,
Хүнтэйн худалдаа наймаанай предриятиниин магазиinie даагша.
Тарбагатайн район.

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭ

В. В. Шантакова—залуу мэргэжэлтэ. Валентина Васильевна Хабаровскын медицинск институт дүүргэжэ ерэнээр Улаан-Үдын хүүгэдэй 2-дохи поликлиникэдэ участково враччаар хүдэлнэ.

Хүүгэдэй участково враччаар хүдэлхэгээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Гэбэшье залуу мэргэжэлтэ ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг, үбшэнэн тухайгаа үнэн зүрхэнһөө ханаата болодог хадаа түрүүшын үдэрһөө хамта хүдэлдэг аха нүхэдэйнгөө, түрэлхидэй дунда хүндэтэй болоо. Эгээл һайшаалтай юумэниинь гэхэдэ, Валентина Васильевнада шэлэһэн мэргэжэлынь тон һайшаагдадаг. Ажалдаа дуратай байхада, хэрэгүүдые урагшатай байна ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: педиатр В. В. Шантакова (баруун гарһаа) ажал дээрэ.
М. БУЖИГЕЕВЭЙ фото.

Хурамхаанһа

мэдээсэнь

БУУНУУД

ҮГТЭХЭ ГҮ

Һүүлэй хэдэн ж туршада эвенкы агнуурийн газар хубаагдажа үгтэбэ. Яһала һайшаалтай Зүгөөр агнуурийн бидэнэртэ буу, агнуу бусад хэрэгсэл үгтэнэгүй. Мун Баргаша дээрэ зарһаа аба болохоодо резинэ сабон магазинда үниинэ худалдагдахаяа болон Эдэ бүгэдые түргэн сэр зүбтээшэнь шидэжэ Хүн бүхэндэ буу хаань һайн бэлэй һанамжатайгаар Буряад Республикын агнуу болон олзоборилгошодой правленидэ хандаха Энэ асуудалые ойрда шийдхэжэ үзэжэ засагай зургаан х үтэлбэрилэгшэ эвенккүүдэй нэ ханданаб.

Һаяын үдэрн хэрмэн, булгаг агнуудые олзоборил эхилхэнь. Теэд зэр бидэнэртэ гомдолто даа. Жэшэнь, нү үнийнэй малшад Илья Лоргоктоев Степанов хоёр газарна абанхай, Хахархайда урс бодхоонхой.

В. БЕРЕЛТ

АРХИТАЙ ТЭМСЭЙ

Хүдөө нютагта ябахата, архива юумэ олохогүйт. Ур сомоной Совет, профком, эхэнэрн совет, комсомол архивагшадтай яһала хэдэг байһан гэшэ. Мүнөө юун болон Нютагай засагага а ж а х ы н у у х үтэлбэрилэгшэ архи намагшад тэмсэхээ болбо Архи худалдаг аймшагтайхан ехэ ашаа һаа, яаха һанамжа түрөөр һүүлшын жэлүүд талаар наһатайшуульшэ хараад һуудаг Энэниие буруу байнаб.

"Буряад үнэн" архиншадтай ябу тэмсэлээ урдында адыар ябуулжа, "Сэнгээ" хабаады нэхыгээ нэмэ эдэнэрые нюургүйгөөр шүү сагира, шог ёгто бэлгэжэ, хүн зоний эшэхэ гайхахаяа эдэнэрые үгэнүүдээрэ ша бэшэдэг болоһой хүдээһээр үнийнэй бүгэдээ хүсэмү байнаб.

С. ЦЫДЫН

Буряад Республикагайта

"Буряад үнэн" - 96

ЗАЛУУ ЭДЭБХИТЭДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГТЫ

"Буряад үнэн" газетэд эхлэхээр, 40 жил туршдаа 50 гаран жэлэй туршадаа газетээ уншажа байандаа урматойб. 1930-аад онуудай һүүл, 1940-он онууд миний хайн мэдэхэ болон Тийхэдэ түрэл газетийн гэж тэр нууднаа республикын, хотайнгаа хүн зоной эрхим ажал тухай мэдэжэ абагша юм. Түнхэнэй районий "Путь Ленина" колхозий комбайнер Ж. И. Ангавай дүй дүршэл тухай "Буряад үнэн" оло дахин шэдэжэ бэлэн. Тарья хуряалга дээр үдэр бүри үндэр амжалта гүйлэхын туслоо социалистик үрхэе дэлгэрүүлхэ агаарайгаар республикын механизаторнуудта тэрэ андхан юм. Б.-Ж. Ангав "Коммунар" комбайнаар үдэр бүри 26-36 гектар тарья хадажа, катарай 13-15 центнер ургаса бурядаг бэлэй. Комбайнерай эхлэн социалистик мурьсөөнэй жаса тухай "Буряад үнэн" мэдэр - илгээр бэлэжэ, хиймүүдые ёһотойгоор лэ нгэн дуулаһан байха юм. Түнхэн голдо тоонтотой, үрүүшын эхэнэр байнернуудан нэгэн Дулма Шагажеевна Баторова тухай "Буряад үнэн" газетэдэ андхан үргэнөөр бэлэжэдэг гэн. Тэрөө дунда тэргээр 21-26 гектар тарья хададагараа республика соорлотэрэ суурхаа

бэлэй. 8 үхибүүдэй эхэ, хүгшэн ажы болоһон Дулма Шагажеевна хамтынгаа ажахын хүгжэхын, баяжахын түлөө ехэ хубитаяа орууһан габьяатай. 1930-аад онуудай һүүл багта Түнхэндөө мэдээжэ болоһон наалишан Бабу Сыренович Барбаковой, хонишод Долгор Убушеевна Будаевагай, Санжит Баторовна Базаровагай шударгы ажал тухай хөөрэлхэн статьянуудые "Буряад үнэн" уншагша хэм. Дайнай шэрүүн жэлүүдтэ фронтдо ошолон эрэшүүле халан хүдэлхэн эдиршүүл тухай хонирходог байгаа. Жэшээнь, 16 наһагай Иван Дальбиновой үбнэ хуряалга дээрэ үдэрэйнгөө нормые холо үлүүлэн хүдэлхэн тухай, мүн эдир механизатор Сэрэн Баторовай габшагай ажал тухай "Буряад үнэн" бэшэжэ түүхэлхэн юм. Мүнөө мүнхэнэй асуудал ехэ орбо болоод, "Буряад үнэн" журналистнууд хүдөө нотагуудаар үсөөн ябана гэжэ ойлгонобди. Иимэ ушарһаа нотаг нотагуудай бодото байдал тоб байса мэдэгдэнгүй гэшэ ааб даа. Энээнхээ уламжалан, малшадай, таряашадай, фермерүүдэй ажал хэрэг, байра байдал тухай гүйсэд найнаар бэшгэдэнгүй. Хотодо, хүдөөдэшые архидалга аймшагтайгаар дэлгэрэ. Энэ бугар үзэгдэлтэй тэмсэхэ бусадшые олон дутуу

дундануудые элрхэйлэн шүүмжэлхэ хэрэг буладанхай. Энэ хэрэгые хэрэгээжэ, хурсаар бэшэхэ, уншагшадтайгаа зүбшэн хэлсэхэ шухала. 50 гаран жэлдэ уншадаг, мүн 40 жэлэй туршада "Буряад үнэн" бэшэдэг байһан хадаа иимэ нэгэ ханамжыа дурадханаб. Залуу үетэнэй түрэл хэлээ хэрэгсэдэг, хонирходог болохын тула, уншагшадтай тоо олошуруулха гэбэл, залуушуулые олоор хабаадуулха хэрэгтэй. Улаан-Үдэ хотын дээдэ хургуулинуудта хүдөөнөө ерэхэн, буряад хэлэтэй хүбүүд, басагад олон ха юм. Тэдэниие хонирхуулжа, "Буряад үнэн" бэшэхынь дурадхаха, хургаха шухала. Газетэ олоной хүсөөр, уншагшадтай ба журналистнуудай хамтын оролдогторуураа ааб даа. Илангаяа "Буряад үнэн" газетэ энэ талаар онсо илгатай. Хүдөөдэ олон уншагшадтай, эдэбхитэй бэшгэдэтэй болохын тула нэн түрүүн залуушуулые олоор хабаадуулха хэрэгтэй. Тийхэдэ газетэдэ бэшэхэ гэшэ тон харюусалгатай хэрэг гэжэ ойлгуулха. Түрэл хониндоо бүри олон уншагшадтай, эдэбхитэй бэшгэдэтэй болохые хүсэнэб! **Б. БИРБАЕВ,**
багшын ажалай ветеран.

БАГАНАА УНШАДАГБИ

хургуулийн наһа гүйсэжэ, үзэг холбожо хураһаар лэ, "Буряад үнэн" газетээ уншажа, республика дотороо боложо байһан үйлэ хэрэгүүдтэй дүтөөр танилсажа эхилээ хүм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадалсажа, хүлөө шархатаһан эсэгэмни нотагай почтальон эхэнэрэй газетэнүүдые асаржа ерэхэдэ, (тийхэдэ почтомнай хэдэн үдэр боложо, нэгэ доро олон тоото газетэ асарагдааг гэн), столонгоо саанаһаа бодожо: - Зай, Чингис, наашаа ерэл даа. Нюдэнэйнгөө шэл хайшань хэбэ гээшэбиб? Олонгүйб, - гээд зорюута хэлэхэл даа. - "Үнэн" соо юун тухай бэшээтэй хаб? Хүбүүмни, унша даа, - гэхэ. Юундэшэб даа, бинь дүрбэдэхи хууданһаа уншаха дуратай агша хэм. Зүгөөр олон газетэнүүдэй дундаһаа түрүүшээр хууданайн газетэнүүдэй хонинуудые уншуулха. Тээ яахабши? Үгэ соонь байхал болохш. Багшаар хүдэлдэг манай хүршэ Очир Ванданович Раднаев "Үнэн" газетын корреспондент болоо гэн. Тийхэдэ баабаймнай: Очир багшымнай бэшэһэн юумэн байнагү? Тэрэниенэ түрүүн унша, һүүлээрнь "Мархайн аша Тархай", үльгэр, онтохонуудаа уншахаш, ойлгобо гүш? - гэхэл даа. Манай хүршэ Очир Ванданович Раднаев хадаа табяад-жараад онуудаар Баргажанай болон Хурамхаанай аймагуудта "Буряад үнэн" корреспондент байһан юм.

Тэрэ үеэр мүнөөнэйхи шэнгээр автобусууд хүдөө тосхонуудаар гүйлгэдэхэгүй даа. Арбаад үдэрэй туршада ажалай хэрэгээр ябажа ерэхэн хүршэмнай гэртээ ерэхэдэ, үдэшлэн манайда орожо, оройшог лэ болотор баабайтаймнай хөөрэдэжэ хууха, газетын хүдэлмэри тухай хонирхолтой юумэнуудые дуулгаха, буряадайнгаа уран зохёллодой шэнэ бүтээлүүд тухай хэлэхэ. Тэдэ бүгэдыень ехэтэ хонирхон шагнахаш. Тийгэжэ хөөрэдэжэ хуутараа, бидэнэр багашуудта багша мэдэр хандан: - "Үнэн" газетээ уншана гүт? Уншахал хэрэгтэй даа. "Үнэн" соотнай эдэб хонин юумэнүүд толилогдодог. һүүлэй үедэ ямар юумые хонирхоо хэмта? Хөөрөжэ үгыт, - гэхэ. Уншаагүй байһан хаа, юун тухай хөөрөжэ үгэхэбши? Тиймэһээ хониние заабол уншаха гэжэ оролдогшэ болойбди. Үхибүүн наһанһаа "Үнэн" газетээ уншадаг заншалтай болоһон хадаа тэрэнэй хууданууд дээрэхээ олон юумэ ойлгожо, мэдэжэ абааб, өөрыгөө хүмүүжүүлээб гэхэ байнаб.

Анха түрүүн лэ "Буряад үнэн" хууданууд дээрэхээ Дашарабан Батожабайн "Төөригдэһэн хуби заяан", Барадий Мангановый "Харьялан урдаа Хөлгоннай", Шириб-Сэнгэ Бадлуевый "Түхэрээн жэл" гэжэ романуудай хэлэгүүдые, Цырен Галанов болон Цырен-Дондог Хамаевый расказуудые, Солбон Ангабаев, Алексей Бадаев, Дондок Улзытуев, Николай Дамдинов болон бусадай шүлэгүүдые уншаһанби. Һүүлэй, жэлүүдэй хугасаа соо түрэл хонимнай яһала хонирхолтойгоор хэблэгдэнэ. Ёһотойл бүгэдэ буряадай газетэ болоод даа. Агыншые, Усть-Ордыншые, Буряад ороной аймагуудай, хото, хүдөө нотагуудай хонин эндэл толилогдожо, олоной хонорто табигдана. "Буян" гэжэ хуудаһые ехэтэ хонирхогшоб, гараг үдэрнүүдые тодорхойлон харууһан буланшые наһажаалшые, залуушые хүндэ тухатай. Өөрөө хүдөө ажахын мэргэжэлтэнби. Тиймэһээ хүдөө ажахыда, байгааи хамгаалгад зорюулагдаһан материалнуудые хонирхон уншагшаб. Балшар бага наһанһаа "Буряад үнэн" эдэб хонинуудтай танилһан хадаа түрэл Хилгана, Боро-Гол, Улан нотагуудайнгаа хүн зониние энэл газетээ захижа абагты, үхибүүдтээ уншуулхадатнай хонин байха, "Үнэн" газетээ али болохоор дэмжэе гэдэгби. **Ч. ДОРЖИЕВ,**
Хилганын колхозой ахамад агроном.
Баргажанай аймаг.

ХҮҮГЭДЭИ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

Республикын Эрдэм хуралсалай министерствын физическэ культурын болон спортын түб арга хургынь бэдэржэ, хүүгэдэй элүүр энхые хамгаалха, хүдэржүүлхэ хэрэгые замхаанагүй. Үнгэрхэн зунай амаралтын үедэ Энхэлэгтэ, Байгал далайн эрьедэ оршодог спортивно-элүүржүүлгын лагерьта 407 хурагша амараа. Тэдэнэр бултадаа тус түбэй секцинүүдтэ хорилго хуралсал гарадаг. Гадна Загарайн аймагтахи лагерьта 146 хурагша амарһан байна. Боксоор, столы теннисээр мурьсөөнүүд үнгэргэдгөө. 3-дахи сезондо 98 эдир спортсменүүд түрэлхидтэйгөө хамта амараа. Бээр нула үхибүүдтэ анхрал хандуулагдадаг. Түбэй хүдэлмэрилэгшэд директор Михаил Будажапович Митышов түрүүтэй хүүгэдэй найнаар амарха, хүдэржэхэдэ таатай эрхэ байдал тогтоохын түлөө нилээн оролдоо. **Л. ДОРЖИЕВА.**

Амаршалга
ДУРА
СЭДЬХЭЛЫНЬ —
ДУУНДА

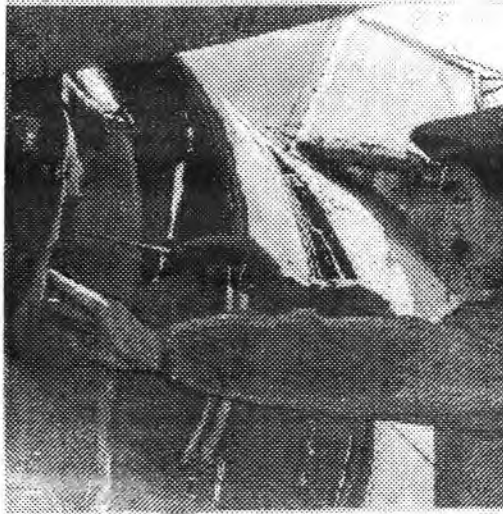

Манай "Ангара" ансамблин гэгшүүн Нина Азламаевна Мотонкуева мүнөө жэл 35 наһаа гүйсэбэ. Ирагуу хайхан хоолойтой дуушан элдэн жэл "Магтаал" ансамбльта абаадалсажа, хаа хаагуур концерт, аялал харууһан. Мунөөшые Нина Азламаевна "Ангара" ансамбльтаа ажил, хүсэл дүүрэн маанадтаа дууладаг. Баргажанай аймагай Яаранта нотагта түрлэн, Хяагтын интернат хургуудта эрдэм хуралсалай түрүүшын ажалнуудые хэлэн хүн. Бүхы наһаараа хүүгэдтэй холбоотой ажаалда хүдэлөө. Хүүгэдэй саадай залуухан эдэгээр багашуулые баярдуулааг тогтоошон байгаа. Эхлэһанда, Улаан-Үдэ дэшые хүдэлдөө, зоний дунда хүндэттэй, эрхим хүдэлмэрилэгшэ байһан. Нина Азламаевна сүлөөтэй сагтаа, ажалайнгаа заһартаа хододоо дуулахал дуратай юм. Дунда дүрә сэдхэхэлэ үгэхэн хүн. 1964 ондо "Москватай намар" гэхэн конкурсо хабаадажа, ансамбльтаа 2-дахы нуури эзэлхэн. Гадна "Магтаал" ансамбльтаи Москва, Ленинград хотонуудаар, хари гүрэнүүдээр эзлит аялал харууһан. Алтан тургалдай гэхэн республиканска конкурсын дипломант болоһон, арадай тран пайханай фестивальда абаадалсажа, үндэр сэгнэлтэдэ түртлэн, бэлэг, мэдүүлгээр шагналлан. Нина Азламаевнадаа бэрын элүүр энхые, зол жаргалые үнэн зүрхэннөө хүсэнэбди. Үшөө олон жэлүүдтэ дуунтай нүүхсэн ябахатнай бөөтөгөй!
Ангара" ансамблин гэгшүүн,
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Мотонкуева.

Нүхэр тухай үгэ

ТООНОТӨӨ МАРТАДАГГҮЙ

Агаарай онгосын эбдэрэнгүй нийдэхын, лётчик болон пассажирнуудай бэрын аюулгүйн түлөө нэн түрүүн бидэ харюусанабди. Нүхэрэйнгөө иимэ орбо, нарин ажаалда амжалта хүсөөд, таряа хэмди. Леонид Амбаевай үшөө нэгэ хүн тала тухайнь хэлэнгүй гарахын аргагүй. Энэ нүхэрнай улгам буряад хэлэтэй, ехэ гоё үрээл зохёогоод хэлэдэг, гадна шүлэгшые зохёожо туршадаг юм. Түрэл тоонто Түнхэн дайда, Саяан уула, Аршаан тухай шүлэгүүдээ намда уншаһан байха. Нэгэ шүлэгшые "Буряад үнэн" уншагшадта дурадханаб. **АРШААН**
Арад зондоо тухатай,
Айлан бүхэндэ дуратай,
Алтан Мундарга хүрээтэй
Аршаан нутаг байнал даа.
Үзэсхэлэн гоё байгаалитай,
Үндэр нэрэ солотой,
Үбгэн зоной зугаа, түүхэтэй
Үргэн сээжэдэм хуудалтай.
Жэлэй дүрбэн сагта
Жэгдэ элбэг баялигтай,
Жэнхүнэ урин зугаатай,
Жөгүүртэ аялга дуунуудтай
Аршаан хайхан нутагнин.
Г. САМБЯЛОВ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Леонид Амбаев ажалдаа.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ АРТИСТКА Д. Д. ДУГДАНОВАГАЙ
ТООСОТО КОНЦЕРТ БУРЯАДАЙ ФИЛАРМОНИИН ТАНХИМ СОО
МҮНӨӨДЭР БОЛОХОНЬ

"ДУУЛАН ЯБАХАА
ЭНДЭ ТҮРӨӨ НЭМ ..."

Дуу... Буряад арадаймнай
дуу... Эртэ урда сагнаа манай
эсгын үеын үедэ абажа ябаһан
над, арадаймнай дээжэ болоһон
нуу.
Ара хангайн дабаанда
Үшэн сагаан ботогониинь
Үшэн сагаан ботогон
Ушгөө дахаад мэлмэрүүлнэ
Ушар хангайн дабаанда
Үшэн сагаан ботогониинь,
Үшэн сагаан ботогон,
Эхэе дахаад мэлмэрүүлнэ.
Буряад арадаймнай ямар
шэги удхатай, гүн ухаан
олтой дуун гэршэб! Буряад
мнай хэтын хэтэдэ дуугаа
дуулажа ябаа: агта мориёо
тагаан, хүргэ басаганай болоод
хэсхэ урданай найхан дуунууд
ни даа.
Дуу зохёохо гэжэмнай бэлэн
эрэг бэш гэжэ хэндэшые
мэдэжэ. Уран зохёолшод хүнэй
эрэг хүдэлгээ уян зохиод шүдэг
шэжэ. Композиторнуудай тэрэ
үрэгтэнь тааруулжа, аялга
үрэгж найруулахадань,одоол гоё
найхан хоолойтой дуушаднай тэрэ
үрэгшэ хангыурдажа, олондо
мэдэжэ болгоно ха юм даа.
Нэгжэ пост, композитор, дуушан
үрбэнэй ашаар буряад найхан
шэжэ дуунууднай бүтэнэ гэжэ
хүдэлгээ хэрэгтэй.
Буряад арадаймгаа дуунуудыг
шэжэ найхан хоолойгоороо
дуулажа, олондо мэдэжэ болоһон
шэжэ арадай артистнар Чойжи-
танин Генинов, Чимита
Шошкина, Россин габьяата
артистнар Цырен Хоборков,
Алтан Таров, Буряад
Республикын соёлой габьяата
дундаарилгэшэ Буда-Ханда
Шанюшкова гэшэдэй габьяань ехэ.
Буряад найхан хоолой хүн
шэжэ үгтэдэггүй. Одоол
шэжэ арадаймнай бурханай үгшэн
шэжэ болон бшуу.
Арадаймгаа дуунуудыг
дуулажа олон тоото бүхэсоюзна
уласхоорондын
фестивальнуудай шангай лауреат
Алтан Хэжэнгэ нютагай басаган
Дарима Дугданова гансашье
Буряад орон соогоо бэшэ, холо
шэжэ хизаар, оронуудаар алдар

сууда гараһаар үнэнэй юм.
Дарима басаган 1958 оной
янгинама хүйтэн декабрь нара
соо Хэжэнгын аймагай Эдэрмэг
тосхондо Дугдан Гармаевич
Дамбаевай гэр бүлэдэ түрэн
байна. Бүри бага ябахандаа, эжы,
абынгаа, эгшэ, дүүнэрэйнгээ
дуу дууладагыень, нютагайнгаа
зоной "Дамбаевтанай гэр бүлэ
дууша зон" гэжэ
хөөрэддэгыень Дарима
омогорхон ханадаг. Дуунда
дуратай айлай гэр бүлэдэ
түрэн басаган ондоо хайшаа
ошохо нэм. Аба, эжыгээ
нажаажа, баһал найхан
хоолойтой энэ алтан дэлхэй
дээрэ түрөөл даа.
Эгээл түрүүн хаана, ямар дуу
дуулаһанаа Дарима мүнөө
болотор тон эхилэнээр ханадаг.
Тэрэ үедэ зургаан наһатайхан
басаганай Шэнэ жэл утгатаа
эжы, абагана тосхойнгоо клуб
ерхэдэнь, хүн зон
"Дамбаевтанаймнай дууша гэр
бүлэ ербэ" гэжэ хүхилдхөөр
концерт-наадаа эхилээ нэн.
Сценэ дээрэ студ табяад
зургаатайхан басагаханиие
гаргажа, "дуу дуула" гэхэдэнь,
тэрэ үедэ үхбүүдэй дунда ехэ
мэдэжэ болоһон "Улаалзай"
гэжэ дуу Даримын дуулахадань,
нютагайнь үбгэдэ, хүгшэд эхэл
хөөршөөжэ, хүхилдэжэ хуугаад
нэн.
Дарима Дээдэ-Хэжэнгынгээ
дунда хургуули дүүргэтэрээ,
нютагайнгаа найндэрнүүдтэ
(Сагаалган, зунай найндэр,
Шэнэ жэл гэхэ мэтэ). Цырен-
Долгор эгшэтэээ концерт-
наадаанда эдэбхитэйгээр
хабаадажа, буряад арадаймгаа
дуунуудыг дуулажа, олоной
найшаалда хүртэжэ ябаа. 1974
ондо нютагайнгаа дунда
хургуули дүүргээд, Улаан-Үдэ
хотын Чайковскийн нэрэмжтэ
хүгжэмэй училищиде дуушанай
мэргэжэл шудалхаяа Буряад
Республикын габьяата артист
Жамсаран Дандаровай класста
оюутан боложо ороо бэлэй.
Дуунай хургуули шудалха
гээшэмнай тиимэшые амархан

хэрэг бэшэ байгаа. Юундэб гэхэдэ,
хүдөөгэй хургуули дүүргээд ерэнэн
басаган тусхай хүгжэмэй
хургуулида хураагүй, ноото,
сольфеджио болон хүгжэмэй
ондоошые онсо зүйлнүүдыг
хаанаһаа мэдэхэб даа, буланда
мэдэжэ. Тиигэбэшые Дарима үсэд
нэтэрүү зангаараа, хураха
оролдосоороо бэшэ оюутад сооһоо
онсо илгардаг нэн. Дарима
Дамбаевнагай дуушанай мэргэжэл
шудалжа, түрүүшын алхамуудыг
хэхэдэнь, ехэхэн туһа хүргэһэн
түрүүшын багша Россин габьяата
артистка Клавдия Гомбоевна
Гомбоева-Языкова болоно.
Хүгжэмэй училищиде хуража
байхандаа, Дарима дуунай хургуули
гарахаһаа гадна, Буряад арадаймгаа
хүгжэмэй инструментнүүдтэй
танисаһан байха.
Буряад Республикын арадай
артист, мэдэжэ хүгжэмшэн Ардан
Федорович Зонхоев чанза дээрэ
наадажа хургадаг байгаа. Энэ
нүхэрнай одоол дээдэ гарай, үндэр
зиндаатай, буряад арадаймгаа
хүгжэмэй ямаршые инструмент
дээрэ наадажа шадаха тусгаар
бэлигтэй багша байханаа гадна,
оюутадыг шэлэн абахадаа, айхбаттар
бэрхэ, өөрын онсо маягтай
мэргэжэлтэ юм.
Ардан Федорович Даримын
дуулахые шагнаад, энэ басаган
дуушан лэ болохо ёһотой, тэрэ
мүртөө буряад арадаймгаа
дуунуудыг дуулаха бэлигтэй
дуушан болохо гэжэ гансата ойлгоо
нэн. Хүгжэмэйнгөө училищи
амжалтатайгаар дүүргэһэнэй
нүүлээр, 1979 ондо дуу, хатарай
"Байгал" ансамбльда дуушанаар
абтаад, мүнөө болотор үнэн сэхээр
ажаллажа ябана. Энэ хугасаа соо
Дарима Дамбаевнагай хэһэн
ажалын тон ехэ. Ансамблягана
олон тоото бүхэроссин, бүхэсоюзна
болон уласхоорондын
конкурснуудта нэгэтэ бэшэ
хабаадажа, лауреатай үндэр нэрэ
зэргэдэ хүртэһэн намтартай.
1982 ондо "Сочи-82", 1985 ондо
Краснодар, Москва хотонуудта
уласхоорондын конкурснуудта
хабаадахадаа, дипломантын үндэр
нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. 1989
ондо Улаан-Баатар хотодо жэл бүри

үнгэргэгдэдэг "Алтан намар" гэжэ
монгол дуунай фестивалда
нютагаймнай басаган алтан
медальда хүртэһэн байна. 1995
ондо Улаан-Баатар хотодо "Хөх-
Монгол-95" гэжэ уласхоорондын
конкурснэй лауреат болоо.
Дарима Дамбаевна гансашье
арадаймгаа дуунуудыг дууладаг
бэшэ, харин нүүдэй үедэ эстрадна
дуунуудыг дууладаг болонхой.
Мүнөө үедэ залуу
композиторнууд Баир Дондоков,
Пурбо Дамиранов, Баир
Батодоржиев болон монгол
композитор Наран-баатартай
Дарима нүхэсэжэ, олон найхан
шэнэ дуунуудыг арад зондоо
бэлэглэнэ.
Зохёохы ажалдаа габьяатай
байһанайнгаа түлөө Дарима
Дамбаевна 1985 ондо Буряад
Республикын габьяата артист
болобо. 1986 ондо "Ажалдаа
шалгарһанай түлөө" гэхэн
медальар шагнагдаһан, 1991 ондо
Буряад Республикын арадай
артист гэхэн хүндэтгэ нэрэ зэргэдэ
хүртэһэн байна.

Бэлигтэй дууша басаганаймнай
тоосоото концерт октябрийн 25-
да Буряадай филармонийн тайзан
дээрэ үнгэргэгдэхөөр
хараалагдана. Монгол оронһоо
оркестрай ансамбль, олон тоото
нүхэдэнь хаа хаанаһаа ерэжэ,
тоосоото концертдэнь
хабаадалсаха, олонийтэ,
түрэлхидынь, шагнаһаад
арадаймгаа артистыкые
амаршалхаяа, шагнаһаа сугларха
байха.
Эжы, абынгаа аша буянгаар
Дарима Дамбаевна дуулаха
сагайшаа эгээл хаһа соо, бэлиг
талаанайнгаа охин соо ябана.
Тиимэһээ хонгёохон хоолойшын
удаан саг соо мохидонгүй, буряад
арадаа шэнэ найхан
дуунуудаараа баярлуулжа, зүрхэ
сэдхэлыень долоуулжа ябыш
даа гэжэ үрэггээд, зохёохы
ажалдань, ажабайдалдань үшөө
ехэ амжалта, зол жаргал, элүүр
энхые хүсэе.
Б-Д. БУДАЕВ,
манай корр.

БАЙГААЛИҺАА
ҮГТЭН БЭЛИГТЭЙ

Чимита ШАНЮШКИНА, Россин арадай
артистка:
Хүн бүхэн түрэхэ гарахаһаа өөрын онсо
шэжэтэй, абари зантай байдаг. Дарима
Дугданова байгаалиһаа, бурханһаа үгтэһэн бэлиг
талаанай артистка. Тиихэдэ ганса буряад арадай
дуунуудыг бэшэ, мүн мүнөө эстрадна маягтай
дуунуудыг баһал зохидоор, үндэр хэмжээндэ
дууладаг. Үшөө үсэд нэтэрүүгээр,
оролдосойгоор зохёохы ажалдаа хүдэлхыень
түрээдэ, элүүр энхэ, найн найхан ябахыень
үрэгшэбди.
Чимита ДОРЖИЕВА, Россин соёлой габьяата
дундаарилгэшэ:
Түрэл Хэжэнгэ нютагтаа алдар суутай
болон Дарима Дугданова саг үргэлжэ хүдөөгэй
шадатай уран бэлигээрэ хубаадажа байдаг
найхан заншалтай юм. Оло дахин Ага, Хэжэнгээр,
Ордагаар, бусад хүдөө нютагуудаар Дарима
Дугданова түрэл "Байгал" ансамбльтаа
стрессоодо оло дахин ябажа, шагнаһаадаа
замнажэ байдаг. Хэжэнгынгээ аймагайшые 55
жэл ойдо зориулагдаһан баярай дуунуудай
үрэгшэ тэрэ хабаадажа, Хэжэнгэ тухай шэнэ
дуулаа дуулаа нэн.
Сэхэ зантай, дууша сэдхэлтэй, ходоодоо
хүжюун ябадаг Дарима Дугданова түрэл
Хэжэнгэ нютагайхидайнь зүгһөө тоосоого
дээрнэ, зохёохы ажалын амжалтануудаар
шэнэ зүрхэнь амаршалан, үшөө олон жэлдэ
байһан дуунуудаараа шагнаһаадаа баясуулжа
үрэгшэ хүсэһэбди.
Б.ОРБОДОЕВА хөөрэддөө хэбэ.

ЭХИЛЬЭНИИНЬ ИИМЭ
БЭЛЭЙ

Базаровна тэрэниие эгээл түрүүн
хатаржа хургаба. Даримамнай тархыа
хүдэлгэжэ байгаад, булай
зохидохоор энэдхэг хатар наадажа
эхилээ нэн. Эдэрмэгээрхин тэрэ үедэ
Даримадал эгээл ехээр альгаа ташаһан
байха. Тиигэһээр байтараа хатарша
бүжэгшэ Даримамнай дуу дууладаг
болобол даа.
Хоолойн найханда хүнүүд ехээр
гайхаагүй нэн. Угынь хуу дуушад
байгаа бшуу. Цырендолгор эгшэнь
тэрэ үедэ клубай тайзан дээрэһээ
дуунуудаа ханхинууддаг болоһон
байгаа. "Даримань ябан,
хоолойгоороо эгшээ булиха даа"
гэлсэгшэ нэн. Булишашье болоо,
теэд...Цырендолгор минии даадаг
классай нэн. Хоолойн үнэхөөрөө
найхан бэлэй. Зүгөөр эшэмхэй, улабар
замнай дуушан болохоор бэшэ нэн.
Дарима гээшэмнай жааханһаа зоной
урда гарахаараа сээглэһэн мэтэ
хубилдаг, дуулаха бүрээ хонгёо
хоолойтой болодог, түрэлхиин лэ
артистка болохо гэхэн табисууртай
хүн байгаа гэхэн ханамжатай зомди.
Дээдэ-Хэжэнгын дунда хургуулин
хурагша Дарима Дугданова ходо
буряад дуунуудыг дууладаг нэн.
Нэгэтэ тэрэмнай аймагай түбгэ ород
арадай дуу гүйсэдхөөд, аймшагтай ехэ
магтаал найшаалда хүртэһыень найн

хананаб. Арадай дуунуудыг
гүйсэдхэхэдөө, Дарима анханһаа
абьяастай байһан лэ даа. Энэниие
хожом хойно, хүгжэмэй училищиде
ороод байхадань, Жамсаран Дармаевич
Дандаров багшань зүб ойгожо, энэ
талаар шэглэлыень барюулан байдаг.
Артист болохо хүн анханһаа ондоо
байдаг лэ даа. Дугданай гурбан
басагадай дундаһаа Дарима онсо
шалгардаг бэлэй. Олоной урда
гарахадаа, мэдээ табитараа айхагүй
доро зүрхэтэй, зоной урдаһаа хашагүй
хаража, энэжэ байха, альга
ташалганай болохоодо, бүри эршэ
орожо дуулашаха шанар шэнжэтэй
нэн.
Дарима ажабайдалайнгаа харгыг тон
зүбөөр шэлэжэ, дуушан болоод, арад
түмэнэйнгөө сэдхэл зүрхыг
баясуулжа, дууша угайнгаа хүдлыень
үргэжэ, хүсэдүүлжэ, эмгэн болоһон
эжынгээ эльгыень хайлуулжа, наһатай
болоһон нагасынгаа нөлөө гаратарнь
дуулажа ябанал даа. Иигэжэ жаргажа,
хүхижэ ябахынгаа тэндэ, Дарима, анха
түрүүн эхи табижа үгшэн түрүүшынгээ
багшын үүргыг үндэрөөр сэгнэн
абахашни болтогой!
В. ТОКТОХОЕВА,
журналист.

